

Taxa poștală plătită în numerar, conform aprobării Direcțiunii Generale P. T. T. No. 114.225/1942.

Basarabia

Ziarul noii vieți românești

Redacția și Administrația centrală și tipografia: Palatul Soc. Naționale de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană” București I, strada Sărindar Nr. 5-7-9. (Telefon 3.84.30).
TELEFOANE:
Secretariatul de Redacție: 3.52.91; Tipografia: 5.81.36

Abonamento

Un an 1200 lei
6 luni 600 lei
3 luni 350 lei
Pentru instituții 3000 lei

REDACȚIA DIN CHIȘINAU
Str. Mihail Eminescu No. 19. Tel. 302

Catedrala de la Alba Iulia

FRONTUL DIN SPATE

Războiul își urmează cursul lui înscris în cărțile neștiute ale destinului din începutul începuturilor, ori fauritor de tinerție și dreptate, cauză fiecare dintre popoarele luptătoare. Urmăriți, desigur, cu înfrigurare, dar și cu încredere, orice mișcare a fronturilor. Ceace însă este de urmărit cu atenție, este starea de spirit a popoarelor în luptă, căci nu totdeauna frontul este rezultat din impulsurile neamurilor. Uneori, hotărâri arbitrare ale puterilor luptătoare, sau dorința de a pune în mișcare un popor fără să țină seamă de aspirațiile și nevoile lui de viață, împun grăbit și sacrificii războiului, împotriva voinței lui. În aceste cazuri, mersul războiului se realizează de laș sau entuziasmul lui ca o oarecare.

COMEMORĂRI...

Gh. Șincai, «partinitorii dreptății»

S-au împlinit în ziua de 2 Decembrie, 127 de ani dela trecerea întru cele veșnice a unuia dintre cele mai strălucite spirite, pe care destinul l-a dăruit lui numai Ardealului, ci întregii români.

E vorba de George Șincai, care a născut în ziua de 2 Februarie 1873 în Sămsud — avea să devină unul dintre cei mai luștri facțieri ai rezurcției noastre naționale.

Înalta umbră a acestui premergător trebuie să fie păstrată purtând în ea mai ales în aceste vremuri, când drumul de aspre suferințe și de renunțări pe care a umblat autorul „Ironicii Românilor” și a altor neamuri este din nou actual, fiind hătător de stăruia și înfruntării și eroii.

Pe acest proces de psihologie colectivă au contat ultimele bombardamente asupra Berlinului, fără să-și dea seama că frontul popoarelor angajate în luptă împotriva bolșevismului este un bloc constituit din toți fiii acelor popoare. Convingerea morală a luptătorilor nu poate fi zdrobită de nici un bombardament, ori cât de violent ar fi el. Dela cel puțin care a intrat să vorbească și până la bătrân, femeii, tinerii, toți nutresc aceeași dorință nestăpânită de a învinge cu orice preț în lupta pe care au început-o, nu numai din mândrie națională, dar din convingerea că dacă nu vor învinge pe toate neamurile Europei le așteaptă o moarte crudă, în tristet și întunecare. Efortul de muncă și renunțările pe care lecar în parte le face, doțedesc toamă puterea cu care popoarele aliate împotriva bolșevismului doresc să lupte pentru victorie.

Atâta vreme cât „frontul din spate”, cum scriu jurnalele berlineze, va fi neclintit căta vreme învingem vor sta la posturile lor îndemnatorele suferințele ale tineretului, căta fabricile nu-și vor înceta ritmul de lucru din cauza cerințelor de oameni pentru front, căta economia și muncă pentru unușor scop al victoriei vor fi preocuparea permanentă a Neamului, nu am masa anonimă a popoarelor în luptă, spornicul intern al bomboier ce are în gâșne cu discerți strășug și înfruntare de prunci — totuși — și războiului credință cristină.

Frontul din spate este în luptă, cu războiul puternice ale unui conștient așezat în omănit, cheșugul războiului luptă cașugă a voinței și a dăruirii. Libertate și muncă cerute de bălăie, fronturile se sprijină de trântă și neclintirea adăncurilor neamului pe care el apără.

... și să fim totuși frați loialități. Intervenția regalului liber sub flamura sub care se putea cetii libertatea națională — a inserat dela început Ardealul printre țările care urmau să fie libere. Dar la infaptuirea practică a ideii au participat într-un moment hotărâtor și fruntașii Ardealului însuși. Începuse dislocarea menarhiei Dunărene, iar programul autodeterminării popoarelor ajunseser o convingere curentă, murmurată până și de acei care aveau să suferă de pe urma ei. Aceasta e puterea ideilor triumfătoare: sunt rostite de toate gurile și purtate de toată lumea chiar dacă se adăugă la unii surdă rezervez mentală. Armata regalului liber încă nu ședea dar fruntașii Transilvaniei românești, fără s'o mai aștepte și într-un moment dat când o atitudine bărbătească putea să însemne pentru dânșii o reală primărie personală, ei au proclamat fără înțelegere despărțirea de monarhie și alipirea la țara românească. A fost un act de curaj al Românilor ardeleni, care a culminat cu Adunarea dela Alba-Iulia, unde s'a creat un cadru legal pe de-ăsură drepturilor eterne, pentru țara României liberă aruncate în bălăntă nu numai forța dar și existența ei. Să nu se dea voie în aceste momente solemne, să examinăm omăgiul meu emoționat atât erorilor cauzati pentru Ardeal cât și fruntășilor acestei provincii românești, care în aceleși împrejurări hărtătoare, și-au expus viața pentru a afirma o credință și o creștinătate de drept, pe care să poată călăuzi întru înfruntarea a legă războiului și a nedreptății.

COMEMORĂRI...

Gh. Șincai, «partinitorii dreptății»

S-au împlinit în ziua de 2 Decembrie, 127 de ani dela trecerea întru cele veșnice a unuia dintre cele mai strălucite spirite, pe care destinul l-a dăruit lui numai Ardealului, ci întregii români.

E vorba de George Șincai, care a născut în ziua de 2 Februarie 1873 în Sămsud — avea să devină unul dintre cei mai luștri facțieri ai rezurcției noastre naționale.

Înalta umbră a acestui premergător trebuie să fie păstrată purtând în ea mai ales în aceste vremuri, când drumul de aspre suferințe și de renunțări pe care a umblat autorul „Ironicii Românilor” și a altor neamuri este din nou actual, fiind hătător de stăruia și înfruntării și eroii.

Pe acest proces de psihologie colectivă au contat ultimele bombardamente asupra Berlinului, fără să-și dea seama că frontul popoarelor angajate în luptă împotriva bolșevismului este un bloc constituit din toți fiii acelor popoare. Convingerea morală a luptătorilor nu poate fi zdrobită de nici un bombardament, ori cât de violent ar fi el. Dela cel puțin care a intrat să vorbească și până la bătrân, femeii, tinerii, toți nutresc aceeași dorință nestăpânită de a învinge cu orice preț în lupta pe care au început-o, nu numai din mândrie națională, dar din convingerea că dacă nu vor învinge pe toate neamurile Europei le așteaptă o moarte crudă, în tristet și întunecare. Efortul de muncă și renunțările pe care lecar în parte le face, doțedesc toamă puterea cu care popoarele aliate împotriva bolșevismului doresc să lupte pentru victorie.

Atâta vreme cât „frontul din spate”, cum scriu jurnalele berlineze, va fi neclintit căta vreme învingem vor sta la posturile lor îndemnatorele suferințele ale tineretului, căta fabricile nu-și vor înceta ritmul de lucru din cauza cerințelor de oameni pentru front, căta economia și muncă pentru unușor scop al victoriei vor fi preocuparea permanentă a Neamului, nu am masa anonimă a popoarelor în luptă, spornicul intern al bomboier ce are în gâșne cu discerți strășug și înfruntare de prunci — totuși — și războiului credință cristină.

Frontul din spate este în luptă, cu războiul puternice ale unui conștient așezat în omănit, cheșugul războiului luptă cașugă a voinței și a dăruirii. Libertate și muncă cerute de bălăie, fronturile se sprijină de trântă și neclintirea adăncurilor neamului pe care el apără.

CONȘTIINȚA UNITĂȚII NAȚIONALE ȘI TERITORIALE

Împlinirea unui sfert de veac dela unirea cea mare a prilejuit nu numai o firească și spontană manifestare a poporului român de pretutindeni dar, în conștiința românească a tuturor acelor epocale evenimente care au dus la unirea Transilvaniei cu țara liberă a Românilor. Iar în această privity trebuie să subliniem neclintitelegătură sufletesă care au existat între Românii din vechiul regat și cei din Transilvania. Politica vechiului regat era inspirată din voința fermă a tuturora de a lupta pentru realizarea unității. Dacă fruntașii vechii politice transilvane nu se puteau manifesta în mod liber, în schimb oamenii politici din regat erau insufleți nu numai de un spirit politic privind interesele europene ale regalului ci și de conștiința luptei pentru unire.

SPRE TINE: ARDEAL!

Regele Ferdinand deși era legat, prin politica Unchitului Său de puterile centrale și deși prin origine aparținea poporului german, totuși a înțeles să facă politica instinctului nostru național ducând la luptă și la biruință armata Sa. care nu a săngerat decât pentru a desrobii pe frații noștri de dincolo de munți. Regele Ferdinand a fost interpretul voinții politice a neamului care, prin Ion Brătianu, Take Ionescu, Nicolae Filipescu și Barbu Delavrancea erau purtătorii de cutăvânt al poporului și vizionarii unității care trebuia să vină. Oamenii noștri politici din epoca războiului trecut erau conducătorii spirituali ai românilor iar acțiunea lor era inspirată numai din legea unității pe care o trăiam instinctual de atâtea veacuri.

Dar nu numai atât. Rolul decisiv l-a jucat în această epocă armata care avea comandanți suprem pe Regele Întregitor iar căpeteniile ei de seamă, în frunte cu Maresălii Averescu și Preșan, au înțeles că poporul român nu poate avea decât o singură politică: aceea a unității pe care să o realizeze prin forța și conștiința sa, armata neamului.

Ceace înseamnă că unirea Transilvaniei, ca și a celorlalte provincii românești, s'a făcut prin voința poporului român, liber și subjugat, care a luptat politic și militar prin cei mai aștorizați reprezentanți ai lui. Așa fiind se va înțelege de ce atunci când se vorbește de crearea României Mari se vorbește de împlinirea unui act de reparație istorică prin libera exprimare a voinții neamului nostru. Vechiul regat a fost conștient de viața românească din care au putut fi alimentate idealurile de unire ale fraților noștri de dincolo cu rezistență morală necesară precum și punctul spre care gravitau toate voințele naționale.

Crearea României Mari nu a fost rezultatul unui act diplomatic. Diplomația a slăbit numai juridic dreptatea unei cauze pentru care poporul român lupta de atâtea veacuri. Deacă, a luptat Transilvanii, Crișanii, Banatul și Maramureșul și-a făcut numai după ce, la 1 Decembrie 1918 poporul român de dincolo de munți a cerut unirea în adunarea dela Alba Iulia. Acolo, unde Mihail Viteazul, după victorioasă luptă dela Schimbărlău (1599) intra ca domn al Transilvaniei, Moldovei și Munteniei și unde tribunalul poporului transil-

UN PĂTRAR DE VEAC DELA UNIREA TRANSILVANIEI — Înălțatoarea comemorare dela Alba-Iulia

25 de ani dela unirea Transilvaniei stau comemorați la Alba-Iulia într-un cadru solemn, în fața zecii de mii de români veniți să sărbătorească împlinirea unui sfert de veac dela marea și dreapta unire.

Discursul d-lui ministru prof. I. Petrovici

Reprezent aci în Alba Iulia, de mai multe ori istorică, guvernul de la București, la comemorarea unui eveniment care va rămâne deapăruiri cu slove luminoase, în calendarul de sărbători al neamului nostru. Acum douăzeci și cinci de ani, după un mileniu de așteptare, în care cu toate defecțiunile razele, ne-am păstrat dreptul nostru intror, printre existența organică neclintită și o proporție numerică recunoscută chiar de vrășmasii — acum douăzeci și cinci de ani s'a proclamat chiar în această sală încetarea unei anomalii istorice, care făcea ca leagănaul României să așadă în afară de frontierele României libere și ca peste trei milioane de Români să fie subjugati în această regiune străveche unei minorități etnice, care oșbit de o conjunctură norocoasă, nu mai putea să invoace ni-

În fața Sf. Patriarhului, după te Deum-ului pentru unirea Transilvaniei

mica în favoarea temeiului ei de a stăpâni. Toată invenția și toate aranjările artificiale ale istoriei, n'au putut să deslușească adevărul de realitate: că națiunea românească nu era nici națiunea cea mai veche, nici cea mai numeroasă. Ca Statul nu păstra cu umărită o corespondență naturală deși nu Statul crează populația ci aceasta determină Statul, care trebuie să fie o expresie și nu o zădărnire a ei. Ce puteau face teoriile fantaziste care susțineau că masa românească, pacifică și fără înfruntări dela-va avut altora, a pornit-o în părăsire, părăsind vatra strămoșească, plimbându-se dincolo de Dunare, și întorcându-se după nu știu câte veacuri acasă, unde a răsit alte popoare instalate, dar totuși s'a putut rezeasa liniștit în vechia țară în locuri foarte bune și în blocuri organice compacte? De obicei aspectul țării se schimbă în centre razele și nu alcătuiesc masa statelor unde totuși am dat fondul străinilor veniți peste noi, și în costumul și'n artă frănească, e a fost imitată dar fără a se ajunge la frumusețea ei. Păptul că limba noastră a servit de multe ori ca limba diplomatică între alte naționalități din Transilvania deși românii nu aveau privilegiile lor e încă o indicație a locului covârșitor pe care dânșii îl ocupau în harta etnică ardelenă. În orice caz pentru a ne restrânge la porțiunile luminoase ale istoriei, tradiția Daco-română este aceea mai veche pe aceste meleaguri, iar faptul preponderent numeric actual a elementului românesc este deasemenea un lucru cu totul necontroversat. Cine ar majoritatea în țară regione a îndăvratul ei curier, el chiar dacă — și curierii — după unușor clasici — nu popor

„Toti trebuie să păstrăm încrederea în drepturile Neamului” — a spus Maresăul Conducător

Un mare filosof a spus: „Forța a creat pe primul sclav, lasitatea l-a perpetuat” și neamul nostru e cunoscute dar nu e las. Înfruntă din schimbăna dar nu de teamă sau-din renunțare. Trebuie așteptată o ocazie pehică și aceasta s'a prezentat în anul 1918 anul din urma al războiului precedent. României liberă trăsesă sabia, pentru intruparea ațee a unui ideal cu care ne hrănim de micii și care făcea parte integrantă din ființa noastră morală. La început ne-au fost protiv, nice lupte, dar sacrificiile, făcute au ardat lăpăde tuturora căt de adăncă era conștiința drepturilor noastre și căt de pălmasă dorăim

Un mare filosof a spus: „Forța a creat pe primul sclav, lasitatea l-a perpetuat” și neamul nostru e cunoscute dar nu e las. Înfruntă din schimbăna dar nu de teamă sau-din renunțare. Trebuie așteptată o ocazie pehică și aceasta s'a prezentat în anul 1918 anul din urma al războiului precedent. României liberă trăsesă sabia, pentru intruparea ațee a unui ideal cu care ne hrănim de micii și care făcea parte integrantă din ființa noastră morală. La început ne-au fost protiv, nice lupte, dar sacrificiile, făcute au ardat lăpăde tuturora căt de adăncă era conștiința drepturilor noastre și căt de pălmasă dorăim

(Continuare în pag. 3-a)

(Continuare în pag. 5-a)

Emilia St. Milicescu

COMEMORAREA A O SUTĂ DE ANI DELA NAȘTEREA CARMEN SYLVEI

Dacă pentru Domniitorul Carol I în fruntea celor doi țărâșori a însemnat punerea pietrei de temelie la organizarea României moderne...

Prima umbră a preocupărilor în permanență și îndrăgite a avut-o totdeauna asupra celor ce l-au solicitat spiritul. Așezământul „Vocea Luminosă”...

DIN CALENDARUL PE DECEMBRIE

Luna Decembrie fiind aceea în care se prăznuiește Nașterea Domnului. Biserica noastră a rânduit ca chiar din primele zile să înceapă cu învârtiri referitoare la nafta intrării Domnului...

Pe Care roagă-l să măntuiește sufletele noastre. Dar despre sfința Fecioară Maria se spune...

O NUNTA LA ADA-KALEH

Dumitruca vrea să se căsătorească în luna Ada-Kaleh, numită religioasă a dărilor lui col. Ios Vasilescu...

Pe Care roagă-l să măntuiește sufletele noastre. Dar despre sfința Fecioară Maria se spune...

FOILETONUL TINERETULUI

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

VASILE ALECSANDRI, POETUL

Intre Vasile Alecsandri călător și Vasile Alecsandri diplomat se desprinde covârșitor personalitatea poetului

„Și pentru că „Pastelurile” constituie și pe deplin gloria de poet a lui Vasile Alecsandri, vom opri un moment asupra lor...

LA GURA SOBOLUI Așezat la gura sobolui, pe când văzusea Privesc focul, scump tovarășe, care vesele pălărie...

„Vrei să se ducă vecinii în locul din Teuț și are aproape 33 de ani. L-am găsit la masa lui de lucru. Bădă, îmi spune surzător...

DE VORBĂ CU OSTASII...

„Vrei să se ducă vecinii în locul din Teuț și are aproape 33 de ani. L-am găsit la masa lui de lucru. Bădă, îmi spune surzător...

„Vrei să se ducă vecinii în locul din Teuț și are aproape 33 de ani. L-am găsit la masa lui de lucru. Bădă, îmi spune surzător...

„Vrei să se ducă vecinii în locul din Teuț și are aproape 33 de ani. L-am găsit la masa lui de lucru. Bădă, îmi spune surzător...

ȘEDINȚA PUBLICĂ A INSTITUTULUI DE STUDII ȘI CERCETĂRI BALCANICE

Facultatea de Litere a școlii noastre la ora 16 în prezenta unei numeroase asistențe, ședința publică a Institutului de Studii și Cercetări Balcanice...

Facultatea de Litere a școlii noastre la ora 16 în prezenta unei numeroase asistențe, ședința publică a Institutului de Studii și Cercetări Balcanice...

Facultatea de Litere a școlii noastre la ora 16 în prezenta unei numeroase asistențe, ședința publică a Institutului de Studii și Cercetări Balcanice...

FOILETONUL TINERETULUI

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

POVESTITORI STREINI CEI DOI URȘI

de AXEL MUNTHE

A fost odată o femeie care trăia într-o casă veche, la marginea unui scriș deasă, departe în miază-noapte...

prin pădure, cu toată dorința lui. În orice caz, așa era mai sigur. Apoi urșul mi pusea suferință călătorie pe apă și odă, la o răsturnare de vânt se apăsase înălțat ca pasturama baroc și trebură și își stăpâna lui să se întoarcă la mal înnopt.

„Vrei să se ducă vecinii în locul din Teuț și are aproape 33 de ani. L-am găsit la masa lui de lucru. Bădă, îmi spune surzător...

„Vrei să se ducă vecinii în locul din Teuț și are aproape 33 de ani. L-am găsit la masa lui de lucru. Bădă, îmi spune surzător...

FOILETONUL TINERETULUI

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

FOILETONUL TINERETULUI

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

— Bine, domniule căptan, foarte bine. Mi-a ajutat Dumnezeu să-mi îndepinsec gândul! Atăc am mai putut să vorbesc...

EPISCOPUL ARMA TEI PRINTRE PRIZONIERII SOVIETICI

Marți 30 oct. la ora 4 d. a. P.S.S. dr. Ciopron, episcopul armatei, venit în Capitală pentru a participa la o dinărie în fața a lui Sîmb, a făcut o vizită însoțită de un grup de prizonieri din com. Budești-Dlov.

P.S.S. dr. Partenie Ciopron — însoțit fiind de părintele protopop colonei Ion Dancă, vicarul episcopiei militare și preotul cântan I. Barbu — a fost întâmpinat de către d. col. Gheorghe Teodor, comandantul lagărului din Budești și toți ofițerii și subofițerii din administrația lagărului.

P.S.S. DR. PARTENIE CIOPRON episcopul armatei

Lăgărul acesta — așezat într-o poziție minunată și amenajat cu tot ce este necesar începând cu lumina electrică și sfârșind cu cele frumoase pietruite — este un oraș în miniatură. În el sunt adăpostiți peste 700 prizonieri, care trăiesc în cele mai bune condiții de igienă. Din fiecare colț răsar o lumină, din fiecare baracă se desprinde grăia deosebită și răsună neprecupețită care se depune pentru îmbunătățirea soartei prizonierilor. Imbrăcămintea și încălțăminte lor nu lasă nimic de dorit. D. col. Gh. Teodor este numit cu drept cuvânt de către prizonieri „părintele nostru”. Nimic nu l-a scăpat necărit acestuia în sufletul cărui palpare făcără omănie.

P.S.S. Episcopul armatei a vizitat: Capela (frumos aranjată și înzestrată cu icoane, vestimente și obiecte de cult), sala de conținere, biblioteca, magazia de alimente, brutăria, bota, spălătoria, buclăria, corăria, infirmeria, atelierul de cizmărie, creșterea și lemărie, sala de mesă, etc.

Urmând plida domnului Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, care întotdeauna s'a înclinat asupra durerii — călărie a unui suflet răsunător — P.S.S. Episcopul armatei s'a interesat îndeaproape de viața prizonierilor, de suferințele și dorințele lor. P.S.S. a împărțit personal fiecarei prizonieri cărți de rugăciuni și de zidire sufletesă, cruciulițe și icoane, binecuvântându-le.

Tatăl pe neașteptat, în pălău brun și ochii numai făcări și văpăi cum se aprinde sfios și cere: — „Să trăiești domnule general. Episcop dăți la mine patru cruciulițe, avem patru copii. Dam la domniile colonei și trimiți la ei!”

Comandantul cauzărilor îl întrebă: — „Tu unde ai fost în vara asta, la muncă?”

Muncii la d. Văleanu, Foarte bine și fost la el!”

Ceoaș no-ă impresionat a fost reperiunea și surburia cu care au înțeles prizonierii că au un suflet răsunător și modul de sădăpărire a lor cu obicuințele noastre. La intrarea în pavilionul spălătoriei un tânăr blond, cu chipul dese și cu accent slav rapoazează într-o românească strălucită, în poziția de droș și cu mâna la chip:

— „Trăiești domnule general, Episcop! Sunt prizonierul de război Gurbucvici Valentin, planton la spălătorie.”

Țâmbiad, episcopul armatei îl mângăie cu blîndețe pe obrajiți trumet, proaspăt bărbierit și îl întrebă:

— Căți ani ai.

— 21.

— Căsătorit?

— Nu.

— Cum este muncărea?

— „Foarte bună.”

— Ce muncă arevi dăcară?

— „Văzcu cu carne, răspunde buclătorul de alături, care este alios tot dintr-o prizonieri ruse. Este foarte mândru de misiunea lui și răspunde la toate întrebările: dimineața se dă ceafa și pâinea, la prînz două feluri de muncă, la cină un kg. de carne și muncă este obligatorie, în sensul că nu este compartimentată într'un timp de anumite ore. Toți camaraziți lui sunt mulțumii. Leonida Votiu și Nicolae Leucăscu se simt mai bine ca în alcesă, cămăndul sunt surzări” la cauză și ar voi să-și educe și soțiile aici.

In sala de mesă P.S.S. dr. Partenie Ciopron dăpă o binecuvântată masă, a vorbit în prezența prizonierilor.

De mai mulți dintre prizonieri au lavăți românește. Ei au fost profund impresionati de cuvântul răsunător al reprezentantului bisericii și armatei. Pe fața febură se putea citi bucuria nespusă și dragostea de a merge pe drumul lui Hristos. Peste tot, episcopul armatei a fost aproape așălit de sule de prizonieri, care se îmbrătau în să-și vadă fe și să-și oară cărți de rugăciuni și cruciulițe. Fiecare călărie să ajungă să-și sârle mână și să fie binecuvântat. Semnul creștii schițat cu atăta cucernicie și religiozitate este dovada cea mai e-locventă a întinerii lor depe drumul războiului. În fiecare Duminică un proterou rus, — Petru Adamov — adus special pentru aceasta, aluștea liturghia în capela prizonierilor cari constituiti în cer se două voci dau răsunările la slujba religioasă. Acesta profesorul la lina vredeii și conferințe cu caracter religioas în fiecare Duminică.

Dupa ce a împărțit ofițerilor și soldaților români din administrația lagărului — cărți și cruciulițe, P.S.S. dr. Partenie Ciopron a somnat în registrul de însemni ai lagărului manifestădu-și mulțumirea pentru starea excepțională de organizare a lagărului.

La ora 6.30 d. a., în urțile prizonierilor, în rândul cărora a lăsat o vie impresie — fiind primul viziitor oficial care le face vizită — P.S.S. a plecat la București.

Serg. t. r. Ghinescu C. tin

credem în dreptatea neamului — și adevărurile credinței nu pot fi înfrânte.

Cu toate că este împiedicat să publice „Hronica” în întregime el (n'a aparut decât fragmenta în „Calendarul dela Buda” din 1897, 1898 și 1899) — scântela care urma să străpună asupra sbirilor focul pedagogic — se silberose și vântul dreptății a alimentat-o de atunci într'una.

„Opus igne, auctor patibulo dig nus”, — astfel suna sentința pe care urmași cavalerilor en vânt sub sea o dăseră asupra opared lui Șincai; cecace lasemna; „Opera e vrednică de loc, iar autorul marit să fie pus la furci!”

Căi de tamenică este această „Hronica” ne putem da seama dacă vom afla, după însăși mărturisirea lui Șincai, că ea a fost „din mai multe mîi de autori în cursul de 34 de ani călărie”.

Intemierat a peste trei sute de școli rurale, autor a două abecdoare, a unui catehism, a unei aritmetici, a unei gramatici latine și a altor diverse opere de pedagogie națională, — ce mai frumoasă titlu ce i se poate da lui Gh. Șincai este, poate, cel dăruit de un comentariu al său, profesorul M. Strajano, care scria că Șincai „era părintitor al dreptății și egalității tuturor”.

La ora 6.30 d. a., în urțile prizonierilor, în rândul cărora a lăsat o vie impresie — fiind primul viziitor oficial care le face vizită — P.S.S. a plecat la București.

Serg. t. r. Ghinescu C. tin

Gh. Șincai, «părintitorul dreptății»

(Urmare din pagina 1-a)

Cu toate că este împiedicat să publice „Hronica” în întregime el (n'a aparut decât fragmenta în „Calendarul dela Buda” din 1897, 1898 și 1899) — scântela care urma să străpună asupra sbirilor focul pedagogic — se silberose și vântul dreptății a alimentat-o de atunci într'una.

„Opus igne, auctor patibulo dig nus”, — astfel suna sentința pe care urmași cavalerilor en vânt sub sea o dăseră asupra opared lui Șincai; cecace lasemna; „Opera e vrednică de loc, iar autorul marit să fie pus la furci!”

Căi de tamenică este această „Hronica” ne putem da seama dacă vom afla, după însăși mărturisirea lui Șincai, că ea a fost „din mai multe mîi de autori în cursul de 34 de ani călărie”.

Intemierat a peste trei sute de școli rurale, autor a două abecdoare, a unui catehism, a unei aritmetici, a unei gramatici latine și a altor diverse opere de pedagogie națională, — ce mai frumoasă titlu ce i se poate da lui Gh. Șincai este, poate, cel dăruit de un comentariu al său, profesorul M. Strajano, care scria că Șincai „era părintitor al dreptății și egalității tuturor”.

La ora 6.30 d. a., în urțile prizonierilor, în rândul cărora a lăsat o vie impresie — fiind primul viziitor oficial care le face vizită — P.S.S. a plecat la București.

Serg. t. r. Ghinescu C. tin

EROUŁ LOCOTENENT IONESCU GH. OCTAVIAN

Căzut la datorie pe câmpul de o-poare la Sevastopol la 7 Iunie 1942. Înălțat la gradul de onoare „Capitan Post Mortem”, având cele mai înalte distincții și decorațiuni, și roază a lina parte.

Vicupule, mândria părinților tăi bătrâni a apus odată cu tine.

DOCTOR Arsene Valeriu
medic primar chirurg
BOLI CHIRURGICALE și BOLI DE FEMEI
Consultă în orele 8-9 și 3-6
CHIȘINĂU
str. Regele Ferdinand 127
Telefon 3,24

H. MARCHETTI
AVOCAT
Str. Iașilor Nr. 40
Telefon 405
CHIȘINĂU

DOCTOR PETRE I. FILATU
Specialist
în CHIRURGIE ȘI BOLI DE FEMEI
Str. Helinde Rădulescu 63
între str. Mihai Viteazul și General Broștanu
Consultăți dela ora 4-6 p. m.

Căutăm funcționar (ă) pentru lucrări de contabilitate la depozitul de lemne C. A. P. S. Chișinău (Bariera Sculenii).

STILOURI CREIOANE MECANICE GEAMANTANE TERMOSE
de calitate superioară călăți la
ASTRA
Chișinău, str. Carol 27

Yn vasele sângelui

Aspirin acționează asupra regiunii dureroase, calmând durerea. Dec:

Nici un cămin fără **ASPIRIN**

CASA DE COMERȚ ALEXANDRU RUSSO

◆ CEASORNICE ȘI BIJUTERII
Atelier special pentru repararea ceasornicelor

RAIOANE

◆ HOMESPUN - Stofe din lână pură

◆ FULGARINE și Mantale de ploaie

CHIȘINĂU, str. Ștefan cel Mare, nr 98.

TRUDNICA ÎNVĂȚĂTURĂ ȘI MIZERIA DIN ȘCOLILE BOLȘEVICE

Spovedania unui tânăr moldovean din Transnistria

Tânărul moldovean din Corșova Dubășarilor, supt de foame și îngrozit de perspectiva vieții din colhoz, încearcă să-și prelungească învățătura. Colhozul pentru el era temnița satului.

Dar nici „școala superioară” nu l-a rupt grătile din față. Începând cursurile pregătitoare din Balta, făcând „trei km. dala locului de unde trăiam până la școala prin glod nemăvăzută”, continuă cu spovedania lui se vede clar, încercarea sovieticilor de a supune chiar și științele și literatura marxismului și de a absorbi pe moldoveni în „patria” bolșevică ruseficându-i.

În anul 1938, după ce am dat examenle am fost numărat la primul curs al Institutului Moldovenesc de Pedagogie, la Facultatea de Matematică și Fizică care se găsea în orașul Tiraspol. În Tiraspol s'a început o nouă epocă în viața mea. La cursul I la Facultate toate obiectele se predau în limba rusă, limba moldovenească era numai ca obiect. Numai numele Institutului era de Moldovenesc. Spuneau că „nu-i literatură introdusă în Moldovenește”. Aici se oglindeau politica despre egalitatea națională, care era tipărită în tin era realizată. Erau două sesiuni, Sesiunile de iarnă și sesiunile de vară. O deosebită atenție se da învățaturii istoriei și economiei politice. Istoria patrie (partidul) era obiect principal, care pentru toți era o îndatorire. Pentru aceste obiecte erau călărie lectori, era un foarte bine organizat cabinet cu toată literatura trebuincioasă, un mare asortiment de jurnale, de articole tălăite din jurnale, de volume, de opere și diferite diagrame, portrete, etc. Aici toată vremea se dădea lectorul și era gata să-și răspundă la întrebările neînțelese. Toată era îndreptat spre studiul formalității și abstracțiunii teoriilor clasice marxismului. La studenții puțină dorință era de a învăța filosofia, care în practică nu se împlinește. Se întâmpla așa că în Institutul cetei dă spre starea avută a colhozilor, dar în sat singur vedeam ce stare „avută” era. Dacă n'ar fi fost grădiniile în posesiune individuală ar fi fost încă și mai prost. O simțură credință în Dumnezeu. În dreptatea acestor teorii, în ofensiva lor în victoria lor. Această era religia pentru tineretul din școli. Da, aceasta era o religie specială religia comunistă.

Centrul grăunțelei principale al marxismului din care rees toate, centrul nervilor care se răspândesc prin toate periferiile, era așa numitul materialism dialectic și istorismul dialectic. Fiecare întrebare se lămură din punctul de vedere al materialismului dialectic unit cu istorismul dialectic. baza întregii științe. Multe obiecte care se predau la diferite facultăți ca psihologia, pedagogia, istoria, le avea în miez aceste elemente. Odată cu asta fiecare caz se contrapune cu lămuririle idealismului și trochismului. La acest duh sunt propuse și manualele și este scrisă toată literatura. Chiar că un roman scris frumos (măcar și cu temă de iubire) dacă nu l'ua în seamă aceste elemente el se declara de dușmănos iar autorul era exilat sau se pădădea fără veste. În așa mod toată literatura era în duhul și dădrii socializmului, în duhul „clar”. O astfel de literatură era într-o cantitate colosală. Numai un sineur scriitor Gorki, avea peste 6.000.000 exemplare de cărți tipărite în diferite limbi. Multă literatură a fost introdusă și în limba moldovenească dar toată aceasta a fost nimelită. Asta s'a întâmplat călărie am în urmă. Toate aceste cărți erau tipărite în spiritul latin, dar când în anul 1938 a fost „demascată” românișoara limbă „moldovenească” și așorobată înțegerea la griful chirilic adică când s'a început „Apropierea poporului moldovenesc către cel rus” atunci toată literatura moldovenească a fost nimelită, iar autorii moldoveni au fost călărie și trimiși la prelucrare, poate că la prelucrare leamului în Siberia. Literatura noastră n'a mai dovedit de atunci să se desășoare...

În luna Iunie 1941 se începu examenul din sesiunile de vară. Examele merg cu totul greu, la toți era o situație căzută, fiecare țărțe că se gătește ceva, dar ce nimeni nu poate spune. Fiecare vede că armata se găte, seara făcea manevre o mare mișcare se simte. În aer se simte un miros necunoscut. Intre studenții mergea vorba despre situația stipendior care a fost înălțurată încă în anul trecut, spunând că „starec material”...

Mari greutăți în calea unei neînțelegeri între Polonia și U. R. S. S.

LISABONA, 2. (ESS). — După ce Hull a pledat pentru răbdare în cartă polono-sovietică, nu se mai poate întrevădea scrie „Economist” ce scop uită avarie declarațiunile, pe care le-au făcut mai apoi ambasadorii poloni sovietici în Mexico, în chestiunea tranșierii. Faptul că presa sovietică scrijeală o organizație în care se poate recunoaște la Londra a Uniunii patrioților poloni la Moscova servește și mai puțin unei îmbunătățiri a relațiilor. A te fost de asociațiuni artificiale, care nu reprezintă poporul polonez, însemnă a înrăutăți și mai mult răpăceala deja existentă. Raporturile polono-sovietice ar trebui să rămână o chestiune care să privească numai pe guvernele recunoscute ale ambelor țări. Faptul că un ziar atât de competent ca „Pravda” sustine un ziar polonez care apare la Londra față de guvernul exilat polonez, nu lasă să se prezintă oare bun.

Pe de altă parte, guvernul în exil polonez are o atitudine din care nu se poate deduce ce ar înțelegere grea față și urgența problemelor. Ea cedează mereu pe-ntinul unei opțiuni ireconciliabile, în cea mai mare parte alăctății din militar, care nu vrea nimic altceva decât să înlăture orice perspectivă de însăntătoare a lega-

țurilor polono-sovietice.

Prin faptul că și se începătorează să rămână într-o atitudine ostilă-neralistă — „nu renunțăm la nici o brazdă din pământul nostru” — guvernul polonez nu ajunge absolut la nimic. Activitatea diferitelor asociațiuni poloneze pentru apărarea grăunțierii, care încearcă de cele mai multe ori sub patronajul vremii personalități poloneze su puse, sau politiciile externe poloneze libertate de acțiune de care ea are nevoie neapărată. Este un lucru ciudat că aproape toate zărele poloneze, care au tău în Anglia, redau părerea naționalistilor polonezi, în timp ce guvernul de fugă nu are nici o platformă spre a-și face ascultate părerile lui, spre a plede pentru un compromis cu Uniunea Sovietică. De asemenea nu are nici un scop în adevăr folositor, dacă unele oficii guvernamentale poloneze conștientă politica atât sustinută de colonelul Beck a Crainet.

O declarație clară, care să arăte atitudine Marei Brihanți în toată această. Altfel este eminent periculos „Economist” în încheiere foarte ne-rezată. Altfel este eminent periculos ca polonezii întârziți în recapătându-rea lor de vorbele unger închipiriți și Angliei să fie înduși în eroare.

ment de jurnale, de articole tălăite din jurnale, de volume, de opere și diferite diagrame, portrete, etc. Aici toată vremea se dădea lectorul și era gata să-și răspundă la întrebările neînțelese. Toată era îndreptat spre studiul formalității și abstracțiunii teoriilor clasice marxismului. La studenții puțină dorință era de a învăța filosofia, care în practică nu se împlinește. Se întâmpla așa că în Institutul cetei dă spre starea avută a colhozilor, dar în sat singur vedeam ce stare „avută” era. Dacă n'ar fi fost grădiniile în posesiune individuală ar fi fost încă și mai prost. O simțură credință în Dumnezeu. În dreptatea acestor teorii, în ofensiva lor în victoria lor. Această era religia pentru tineretul din școli. Da, aceasta era o religie specială religia comunistă.

Centrul grăunțelei principale al marxismului din care rees toate, centrul nervilor care se răspândesc prin toate periferiile, era așa numitul materialism dialectic și istorismul dialectic. Fiecare întrebare se lămură din punctul de vedere al materialismului dialectic unit cu istorismul dialectic. baza întregii științe. Multe obiecte care se predau la diferite facultăți ca psihologia, pedagogia, istoria, le avea în miez aceste elemente. Odată cu asta fiecare caz se contrapune cu lămuririle idealismului și trochismului. La acest duh sunt propuse și manualele și este scrisă toată literatura. Chiar că un roman scris frumos (măcar și cu temă de iubire) dacă nu l'ua în seamă aceste elemente el se declara de dușmănos iar autorul era exilat sau se pădădea fără veste. În așa mod toată literatura era în duhul și dădrii socializmului, în duhul „clar”. O astfel de literatură era într-o cantitate colosală. Numai un sineur scriitor Gorki, avea peste 6.000.000 exemplare de cărți tipărite în diferite limbi. Multă literatură a fost introdusă și în limba moldovenească dar toată aceasta a fost nimelită. Asta s'a întâmplat călărie am în urmă. Toate aceste cărți erau tipărite în spiritul latin, dar când în anul 1938 a fost „demascată” românișoara limbă „moldovenească” și așorobată înțegerea la griful chirilic adică când s'a început „Apropierea poporului moldovenesc către cel rus” atunci toată literatura moldovenească a fost nimelită, iar autorii moldoveni au fost călărie și trimiși la prelucrare, poate că la prelucrare leamului în Siberia. Literatura noastră n'a mai dovedit de atunci să se desășoare...

TIPOGRAFIA „DACIA TRAIANĂ”

„-A ÎNCEPU” ACTIVITATEA

Se primesc comenzi pentru diferite lucrări tipografice ca: Ziare, reviste, cărți broșuri, registre impriimate de tot felul, album, lucrări de legătură și Zincografie, etc.

Execuția tehnică ireproșabilă

SUCURSALA CHIȘINĂU
Str. MIRON COSTIN, 8
POȘT. POPOVSCHI

ANTI LIBRARI COOPERATIVELE ȘCOLARE INSTITUȚIILE DE STAT
se — provizionă în condițiunile cele mai avantajoase dela depozitul

„PAPYRUS”

C. TEODORESCU
str. Mihai Eminescu 17
Chișinău
Telefon 388

cel mai bine asortat ou: MATERIALE DE BIROU, CONFECȚIUNI DE HĂRTIE, RECHIZITE ȘCOLARE etc.

FABRICA DE APE GAZOASE VASILE NAȘU
Chișinău, Str. Mareșal Badoglio 26 (fost Armeană)
Cumpără sifoane mici, mari și cilindri cu preț convenabil.

DOCTOR D. Ciocanu
BOLI INTERNE
BOLI DE PLAMANI, INIMA, STOMAC ȘI FICAT
CHIȘINĂU
str. I. Brătianu, 79
între str. Păulești și Universității
Consultă: 10-12 m. și 4-6 p. m.

Petre Guciuja
AVOCAT
Bulevardul Unirii No. 46
Telefon 41 ORHEI

PUBLICAȚIUNE

Se aduce la cunoștința tuturor locuitorilor de pe raza județului Lăpușna că în zilele de 3 Decembrie 1943, în comuna Budești, 4 Decembrie în comuna Ialoveni, 7 Decembrie în com. Călărași Târg, 8 Decembrie 1943, în comuna Nisporeni și 9 Decembrie în orașul Chișinău la sesința Cereului Teritorial Lăpușna, se lina Bellăie publică pentru vînderea celorlaltor pro-venienți din capturi ce se găsece la diferite locuitori dăți spre folosință și înțelire.

Locuitorii interesați se pot prezenta în aceste zile și pot licita, vînderea celorlaltor (într'una) avuțioasă. Comand. Cerc. Ter. Lăpușna Colonel (ss) Indegețfrabl.

Senul Br. 4 Rechi. Capitân (ss) Indegețfrabl.

CHIȘINĂU

Strada Mă-ăști Nr 1
Telefon 336
CHIȘINĂU

ANIBAL I. GHEORGHIU
AVOCAT

Informații

D. C. Marinescu, ministru justiției a semnat decizia prin care se numeste procuror general al Tribunalului Ilkov d. Horey V. Zamfirescu, consilier la curtea de apel, iar d. Mihail Zeles prim procuror al aceluiași tribunal.

Ministerul Afacerilor Interne a pus în discuție pe meșterul Ion Ștefan din com. Iagreni, jud. Mone.

CHIȘINĂU

Strada Mă-ăști Nr 1
Telefon 336
CHIȘINĂU

CHIȘINĂU

Strada Mă-ăști Nr 1
Telefon 336
CHIȘINĂU

